

Scenariusz lekcji

I. Cele lekcji

1) Wiadomości

Uczeń:

- a) wie, co to jest związek frazeologiczny;
- b) zna znaczenie związków frazeologicznych.

2) Umiejętności

Uczeń:

- a) potrafi czytać ze zrozumieniem;
- b) słucha uważnie i aktywnie, selektywnie i krytycznie;
- c) mówi, posługując się polszczyzną oficjalną, tworząc ustne formy opowiadania i opiniowania;
- d) używa ze zrozumieniem słownictwa oceniającego i wartościującego;
- e) dba o estetykę wypowiedzi;
- f) korzysta ze słowników;
- g) pracuje w grupie.

II. Metoda pracy

metoda sytuacyjna, *burza mózgów*, dyskusja powiązana z wykładem.

III. Środki dydaktyczne

kartki papieru, markery, kredki, arkusze papieru (1 m × 1 m), słownik związków frazeologicznych, słownik języka łacińskiego.

IV. Przebieg lekcji

1) Faza przygotowawcza

- a) Sprawy organizacyjno - porządkowe:
  - sprawdzenie obecności;
  - sprawdzenie pracy domowej;
  - podział uczniów na grupy;
  - przydział zadań poszczególnym członkom grup.
- b) Podanie celu lekcji.

2) Faza realizacyjna

- a) Zabawa wstępna:
  - gromadzenie utartych zwrotów frazeologicznych mówiących o nogach;
  - wyszukiwanie w/w związków w słowniku frazeologicznym;
  - wyjaśnianie znaczenia tychże związków, np. *klamstwo ma krótkie nogi* – *klamstwo zawsze wyjdzie na jaw*, *być kutym na cztery nogi* – *być sprytnym*, *stać na własnych nogach* – *uniezależnić się od kogoś*, *usamodzielić się itp.*
- b) Sformułowanie definicji związku frazeologicznego i porównanie jej z definicją, jaką podaje słownik.
- c) Wyjaśnienie w grupach znaczenia związków frazeologicznych, w których występuje wyraz *noga* i wypracowanie ujednoczonej wersji.
(W związkach frazeologicznych *noga* ma znaczenie dosłowne i przenośne. W przenośnym znaczeniu odnosi się do cech charakteru, sposobu życia, pozycji życiowej, wartości życiowych itp.)
- d) Czytanie interpretacyjne wiersza Zbigniewa Herberta pt. *O dwu nogach Pana Cogito* (praca w grupach):

- wypisanie cech fizycznych obu nóg i wykonanie szkiców, które te cechy uwzględniają;
  - przypisywanie postaciom (nogom Pana Cogito) cech, wartości, właściwych im stylów życia oraz wyjaśnienie słowa *cogito*, np. noga lewa – optymizm, życiowa energia, sprawność, pogoda ducha, radość życia, unikanie kłopotów, podobieństwo do Sancho Pansy; noga prawa – upór, bezkompromisowość, odwaga cywilna, doświadczenie, wierność wartościom, ideałom i zasadom, podobieństwo do Don Kichota;
  - poszukiwanie metaforycznego znaczenia nóg – np. nogi Pana Cogito symbolizują dwie strony jego osobowości, dwie sfery wartości, dwa style życia, dwie postawy itp.
- e) Ćwiczenia słownikowe w grupach i prezentowanie ich przed klasą: propozycje nazw obu postaw, filozofii życiowych, np. lewa noga wyznaje filozofię przyjemności, radości życia; prawa noga – filozofię wartości, wierności zasadom itp.
- f) Zapisanie wspólnie zredagowanego tematu lekcji.
Radość życia i wierność wartościom, czyli *O dwu nogach Pana Cogito* Zbigniewa Herberta.
- g) Zabawa końcowa:
- głośne czytanie tekstu wiersza z maksymalnym zróżnicowaniem głosowym fragmentów o obu nogach;
  - czytanie tekstu z zastosowaniem gestu, ruchu i mimiki w celu zróżnicowania fragmentów dotyczących obu nóg.
- 3) Faza podsumowująca
- a) Prezentacja sporządzanych na bieżąco notatek z lekcji.
  - b) Uzupełnienie notatek.
  - c) Podanie pracy domowej.

V. Bibliografia

- [1] Witold Bobiński, Świat w słowach i obrazach. Podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego dla klasy drugiej gimnazjum, WSiP, Warszawa 2004.
- [2] B. Chrzastowska, S. Wysłouch, *Poetyka stosowana*, WSiP, Warszawa 1978.
- [3] J. Krzyżewska, *Aktywizujące metody i techniki w edukacji*, Zakład Wydawniczy Lester Quality, Suwałki 2000.
- [4] S. Skorupka, *Słownik frazeologiczny języka polskiego*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1980.

VI. Załączniki

Zadanie domowe.

Przedstaw w kilku zdaniach, jakie dostrzegasz podobieństwa między postaciami Don Kichota i Sancho Pansy, a nogami Pana Cogito.

VII. Czas trwania lekcji

45 minut